

**IES Carlos Casares
Viana do Bolo**

**Da convivencia no centro coa mediación
escolar á convivencia co mundo coa
cooperación**

CEFORE DE A CORUÑA

A Coruña, 4 de novembro de 2009

O valor da convivencia

⇒ Niveis da convivencia:

- No instituto: Mediación
- No entorno: Voluntariado
- No mundo: Cooperación con Bolivia

Boas prácticas de convivencia

- Fomentar a autoestima.
- Impulsar a relación coas familias.
- Darlle valor ó RRI.
- Potenciar espazos de convivencia.
- Impulsar a resolución non violenta dos conflitos (Mediación escolar).

O conflito

- É un proceso en que dúas ou máis partes entran en oposición ou desacordo
- Porque as súas posicións, intereses, desexos, necesidades ou valores son incompatibles ou son percibidos como incompatibles
- E onde as emocións ou sentimentos xogan un papel moi importante.

FASES DO CONFLITO

C. LATENTE: O nivel de conciencia é baixo, non se percibe como algo que sexa urxente solucionar.

CONFRONTACIÓN: A través dun proceso de "escalada" faise patente e adquire un carácter agresivo.

NEGOCIACIÓN: É o momento no que se busca, propón ou acorda unha solución.

RESOLUCIÓN: Resolver un conflito consiste en poñer as bases para asegurar que non se volva a repetir.

Formas alternativas de enfrentamiento ó conflicto

- XUIZO
- ARBITRAXE
- CONCILIACIÓN
- NEGOCIACIÓN
- MEDIACIÓN

Xuízo

- O profesorado analiza os feitos para decidir unha sanción/castigo/resarcimento.
- A participación do alumno é obrigatoria.
- Hai gañador/perdedor ou 2 perdedores.

Arbitraje

- Como no xuízo, o árbitro resolve.
- A resolución pode incluír o acordo entre as partes.
- A participación pode ser voluntaria.
- Exemplo: arbitraje en consumo.

Conciliación

- Unha terceira persoa incita ás partes ó diálogo para buscar unha solución que as satisfaga.
- Ten carácter obrigatorio e non formalizado.
- Ex: dous irmáns pelexados, conciliación paterna/materna

Negociación

- As partes dialogan para buscar unha solución que satisfaga a ámbalas dúas.
- Ten carácter informal.
- Implica maior nivel de madurez das partes en conflito para plantexar esta estratexia.

Mediación

- **As partes solicitan a intervención dunha terceira persoa que facilite o diálogo para atopar unha solución que as satisfaga.**
- **Procedemento formalizado.**

XUÍZO: O profesorado analiza os feitos para decidir unha sanción. A participación do alumno é obrigatoria.

ARBITRAXE: Como no xuízo, o árbitro resolve. A resolución pode incluír o acordo entre as partes. A participación do alumno pode ser voluntaria.

CONCILIACIÓN: Unha terceira persoa incita ás partes ó diálogo para buscar unha solución que as satisfaga. Ten carácter obrigatorio e non formalizado.

NEGOCIACIÓN: As partes dialogan para buscar unha solución que satisfaga a ámbalas dúas. É un procedemento non formalizado que pode concretarse nun contrato.

MEDIACIÓN: As partes solicitan a intervención dunha terceira persoa que facilite o diálogo para atopar unha solución que as satisfaga. É un procedemento formalizado.

Principios da mediación

- É un acto cooperativo e non competitivo, no que hai dous posibles gañadores.
- Parte dunha concepción positiva do conflito.
- Está orientado cara o futuro.
- Os mediadores deben ser neutrais e imparciais.
- Deben garanti-la confidencialidade do proceso.
- Non é ameazante nin punitivo.

Vantaxes da mediación

- Voluntariedade.
- Participación de tódolos membros da comunidade educativa.
- Procura a satisfacción das necesidades das partes, sen “vencedores” nin “vencidos”.
- É un procedemento formalizado.
- Conleva a mellora dos procesos de comunicación, que, precisamente, pode evitar a escalada de conflitos.
- Fomenta a responsabilidade.

Pasos para a introducción da mediación no centro educativo

- ⇒ Creación dun grupo de traballo.
- ⇒ Implicación do equipo directivo e o departamento de orientación.
- ⇒ Implicación do claustro de profesores.
- ⇒ Inclusión na documentación oficial do centro: PEC, RRI
- ⇒ Presentación do proxecto as familias.
- ⇒ Presentación do proxecto ao alumnado.
- ⇒ Desenvolvemento dun curso de formación de mediadores.

Continuidade do proceso

- ⇒ Presentación nas titorías
  - 1º ESO
  - Outros cursos
- ⇒ Presentación do proxecto as familias e ó novo profesorado.
- ⇒ Formación especializada.
- ⇒ Curso de formación de mediadores.
- ⇒ Avaliación e informe.
- ⇒ Difusión.

Caderno de mediación

- ⇒ Teoría do conflito
- ⇒ A mediación segundo o modelo Torrego
- ⇒ A comunicación na mediación
- ⇒ O conflito no cine
- ⇒ ¿É posible mediar sempre?

Estilos de comunicación

⇒ Pasivo:

- Acomodación ás necesidades dos demais, relegando os propios intereses.

⇒ Agresivo:

- Satisfacción dos propios intereses, aínda que supoña a anulación/desprecio das necesidades do outro.

⇒ Asertivo:

- Procura da satisfacción dos propios intereses e necesidades, reclamando os propios dereitos sen atacar, violentar ou humillar a ningúnen. Respeto e recoñece os dereitos dos demais sen anular os propios.

Proceso de mediación (modelo Torrego)

- **Solicitud en el departamento de orientación.**
- **Premediación**
- **Mediación**

Premediación

- ⇒ A premediación crea condiciones que propician a mediación:
  - manténese por separado o encontro dos mediadores/as con cada unha das partes en conflito
  - explícanse as normas e regras de actuación: respeto, confidencialidade e compromiso de aceptar a mediación
  - "cántame": detecta a fase do conflito e permite descarga emocional

Proceso de mediación I

- Presentación e regras do xogo.
- “Contádenos”
- “Aclarar o problema”
- “Propoñer solucións”
- “Chegar a un acordo”

Proceso de mediación II

- ⇒ Estratexias empregadas: **escoita activa** (parafrasear, clarificar, reformular, resumir o dito, reflectir sentimentos, amosar interés...), **asertividade**, **empatía** (porse no lugar do outro), **paciencia**, **creatividade**, **intelixencia emocional**, **habilidades non verbais** (proximidade, tono de voz, mirada, xestos, posición do corpo, mans...).
- ⇒ **Mensaxes eu**: situación que me afecta-sentimento que produce-porque me afecta-que necesito.

IMPRESO PARA A SOLICITUDE DO PROCESO DE MEDIACIÓN

Nome e Apelidos dos solicitantes :

Estamos de acordo en solicitar a intervención dos mediadores/as:
(Elixir entre a relación de mediadores facilitada polo Departamento de
Orientación):

Estamos de acordo en esforzarnos para resolver o problema así como en non
insultarnos nin agredirnos nin empregar unha linguaxe ofensiva.

Data: _____

Asdo.: _____ Asdo.: _____

INFORME DE PREMEDIAÇÃO

Nome e Apelidos: _____

Alumna/a Curso: _____ Profesora Pai/mã

DESCRIPCIÓN XERAL DO CONFLITO:

-¿Cuanto tempo leva o conflito?

-¿Qué relación teñen as partes en conflito? (Moira/pouca, amizade/hostilidade .....)

-¿En que momento se atopa? (Polarizado/ latente /relaxado .....)

-¿Qué actitude manifiestan ante el? (Furida/enfrenamento, calma/emocionalidade .....)

-¿Qué sentimentos manifiestan?

-¿A pódese a intención de resolverlo?

-¿Ten algunha idea en proposta para solucionar?

Data: _____

O MEDIADORA/A

Nome: _____

O MEDIADOR/A

Nome: _____

Asdo.: _____

Asdo.: _____

INFORME DOS MEDIADORES/AS

Nome e Apellidos das partes en conflito:

_____

Breve descripción do conflito:

_____
_____
_____
_____
_____

¿Chegouse a un acordo?

SI   NON

Observacións:

_____
_____
_____

Data de inicio: _____ Data de finalización: _____

O MEDIADOR/A
Nome: _____

O MEDIADOR/A
Nome: _____

Assin.: _____

Assin.: _____

REGISTRO DO ACORDO PARA O SERVIZO DE MEDIACIÓN

Nós:

c

Estamos de acordo en resolver o conflito e, para que estes problemas non volten a repetirse no futuro, comprometémonos a:

Asdo.: _____ Asdo.: _____

A MEDIACIÓN NO INSTITUTO

- ⇒ Favorece a adquisición de varias das oito competencias da ESO:
  - Competencia social e cidadá
  - Autonomía e iniciativa persoal
- ⇒ É facilmente integrable no Plan de convivencia do centro

A MEDIACIÓN

- Non é difícil de introducir no centro.
- É ben acollida por alumnos e familias.
- Non o resolve todo pero é eficaz en moitos casos.
- Ensina modelos de comportamento útiles para a vida contribuindo á aprendizaxe dos valores de diálogo, participación, empatía, respecto e responsabilidade na toma de decisións.

A CONVIVENCIA NO ENTORNO: voluntariado

- Cooperación Internacional
- Mediación escolar
- Educación para o consumidor
- Biblioteca

Coordinación: AMPA

A CONVIVENCIA NO MUNDO: Cooperación internacional

Irmanamento coa unidade educativa Timoteo

Rondales de Bermejo, Sta. Cruz de la Sierra

(Bolivia).

A cooperación Viana-Bermejo

www.proyectobermejoviana.spaces.live.com

TRES LIBROS PARA COMEZAR

-Boqué, M Carmen: “Guía de mediación escolar” Octaedro, 2002

-Torrego, Juan Carlos: “Mediación de conflictos en instituciones educativas. Manual para la formación de mediadores” Narcea, 2000

-Jares, Xesus: “Aprender a convivir”. Xerais, 2001

Premios MEC “Buenas prácticas de convivencia”

(www.convivencia.mec.es)

Estamos a vósa disposición:

juan.garcia@edu.xunta.es

carlosfg@edu.xunta.es

GRACIÑAS